

LA POLÍTICA LINGÜÍSTICA DEL PP AL PAÍS VALENCIÀ: ANÀLISI DE LA LEGISLACIÓ DE 1995 A 2003

Alfons ESTEVE I GÓMEZ

Cap de l'Àrea de Dinamització del Servei de Normalització Lingüística
Universitat de València

The abstract can be found at the end of the article.
Resumen al final del artículo.

El darrer diumenge de maig de 1995 se celebraren eleccions als parlaments de les comunitats que van accedir a l'autonomia a través de l'anomenada via lenta, és a dir, mitjançant l'aplicació de l'article 143 de la Constitució espanyola. Fruit d'aquestes eleccions, el Partit Popular (PP) obtingué una majoria relativa de diputats en les Corts Valencianes. Per tant, perquè el PP pogués formar govern amb una majoria estable, necessitava el suport d'una altra força política, que va obtenir del partit Unió Valenciana (UV). D'aquesta manera, Eduardo Zaplana va ser elegit president de la Generalitat Valenciana a canvi de nomenar Vicente González Lizondo (líder d'UV), president de les Corts i de concedir als regionalistes un parell de conselleries (Agricultura, Pesca i Alimentació i Medi Ambient).

Així doncs, el nou Govern encapçalat per Eduardo Zaplana començà a governar el País Valencià el juliol d'aquest any 1995. El 1999, el PP va tornar a guanyar les eleccions, aquesta vegada amb majoria absoluta, i com a conseqüència d'això Eduardo Zaplana va resultar elegit novament president de la Generalitat Valenciana fins que el juliol de 2002 el president del Govern espanyol el va nomenar ministre de Treball i Afers Socials. De la presidència de la Generalitat Valenciana, a escassos nou mesos de les següents eleccions se'n féu càrrec el que fins aleshores havia estat vicepresident primer, José Luis Olivas. Finalment, en les eleccions de maig del 2003, el PP revalidà la majoria absoluta en les Corts Valencianes i fou elegit Francisco Camps president de la Generalitat Valenciana.

Doncs bé, podem afirmar sense cap mena de dubte que una de les principals línies d'acció d'aquests governs ha estat la de l'atac continu a la llengua pròpia del País Valencià, açò és, la llengua catalana. Aquestes accions s'han manifestat bàsicament en dos fronts: d'un banda, amb l'intent de fi-

xar el valencià com a llengua diferent i diferenciada del català en l'àmbit legal; i, de l'altra, agitant i mantenint permanentment viu el conflicte lingüístic al si de la societat valenciana, tant a través d'accions, com d'omissions, i tant en l'àmbit polític, com en el social, el cultural o l'acadèmic. El repàs d'aquestes accions, especialment centrades en la legislació, és el que ens proposem de fer tot seguit. Per a això, seguirem, bàsicament, l'ordre cronològic dels esdeveniments, d'on és fàcil de deduir que cap dels fets no és casual sinó més aviat fruit de la definició d'un objectius polítics clarament fixats.

És així que la primera mesura que va prendre el Govern valencià sobre aquesta matèria va ser la de suprimir la Direcció General de Política Lingüística per integrar-la en una de nova i molt més difusa anomenada Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística. De la mateixa manera, reduïa el pressupost en quasi 43 milions de les antigues pessetes (d'un pressupost de vora 600 milions) per al programa de promoció i ús del valencià, respecte del de l'any anterior.

Però sens dubte la mesura més important que va prendre en aquests inicis el Govern d'Eduardo Zaplana va ser la derogació de l'homologació dels certificats de la Junta Qualificadora de Coneixements de València (JQCV) de la Generalitat Valenciana amb els de la Junta Avaluadora de Català (JAC) de les Illes Balears i de la Junta Permanent de Català (JPC) de la Generalitat de Catalunya, mitjançant la publicació de l'Ordre de 22 de desembre de 1995 (DOGV núm. 2651 del mateix dia), de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència.

L'Ordre de 1995 afirmava en l'exposició de motius que l'Ordre de 16 d'agost de 1994, sobre homologació i revalidació dels certificats oficials administratius de coneixements de valencià, «ha creat en la societat valenciana un clima de divisió, alhora que ha augmentat la politització del tema lingüístic, cosa que en cap cas no contribueix a la dignificació de la nostra llengua, el valencià, vertader símbol d'identitat del poble valencià» i per aquest motiu, la Generalitat Valenciana deixa de reconèixer els títols de català expeditos a Catalunya i les Illes Balears.

En aquesta mateixa Ordre es deroga també la revalidació administrativa entre el nivell superior de la JQCV i el títol de llicenciat en filologia catalana i equivalents. És a dir, a partir d'aquest moment, la Generalitat Valenciana deixa de reconèixer l'únic títol acadèmic existent per acreditar el coneixement de la llengua catalana al País Valencià. Un títol, d'altra banda, impartit en tres universitats valencianes i regulat pel Ministeri d'Educació espanyol.

L'objectiu de l'ordre de derogació és clar: fer desaparèixer de l'orde-

nament jurídic la norma on es reconeix d'una manera clara la unitat de la llengua catalana, siga quina siga la seua denominació oficial i siga quina siga l'Administració que expedeix el certificat o el títol corresponent a aquesta llengua. L'argument jurídic per fer-ho és inexistent —com hem dit, l'ordre parla que l'homologació ha creat «un clima de divisió alhora que ha augmentat la politització de la llengua»—, però és que, a més a més, crea un buit legal no solucionat fins ara, respecte de l'únic títol acadèmic existent en la matèria que tant els ciutadans valencians, com catalans, balearics o de la resta de l'Estat i del món poden obtenir, el de llicenciat en filologia catalana.

Una altra actuació de bastant ressò d'aquest Govern en matèria lingüística va ser la suspensió de la publicació del llibre de text *Per a argumentar*. Aquest llibre, anomenat en primer terme *Per a convèncer*, va ser presentat a la Conselleria d'Educació i Ciència (encara en mans d'un govern del PSOE) per rebre l'autorització com a material curricular de llibre de text de tercer curs d'educació secundària obligatòria de l'assignatura de valencià i que incloïa textos d'autors valencians i catalans. El llibre va ser autoritzat per la Conselleria mitjançant l'Ordre de 25 de novembre de 1994. El text contenia la transcripció d'una conversa telefònica —enregistrada i apareguda en la premsa— que mantingueren Eduardo Zaplana i un militant del seu partit. En la conversa es parlava, presumptament, del cobrament de comissions il·legals i Zaplana expressava la necessitat que tenia de guanyar diners perquè estava arruïnat. Aquesta cinta, però, havia estat destruïda per ordre judicial i les autores més endavant retiraren la conversa del llibre. Al mateix temps, el diari *Las Provincias* va convertir la publicació en objecte de la seua persecució periodística, tot aprofitant-ho per encetar una campanya adreçada a aconseguir l'eliminació en els materials didàctics de qualsevol referència a la unitat de la llengua catalana.

Així doncs, mitjançant l'Ordre de 25 de setembre de 1995 la Conselleria (ja governada pel PP) suspengué provisionalment l'homologació del llibre. Finalment, després d'estudiar les alegacions de les autores, la Conselleria aixecà la suspensió amb unes certes condicions amb vista a futures reimpressions o edicions. En la part dispositiva de l'Ordre es feia el manament següent:

«Segon. Per a successives edicions o reimpressions, l'editorial presentarà a la supervisió l'edició corregida d'acord amb les modificacions següents:

»1. El material curricular procurarà que la publicitat de productes i la presència d'autors, a través dels seus textos, se centre de manera prio-

ritària en l'àmbit de la Comunitat Valenciana i adequarà les flexions verbals a la morfosintaxi pròpia del valencià, fins i tot en els textos traduïts.»

Comptat i debatut, la Conselleria es veu obligada a donar l'autorització del llibre com a material curricular per a l'ensenyament secundari perquè aquest no vulnera cap norma i perquè no conté cap valor contrari a la Constitució. Però també deixa clar quines són les exigències per donar-hi el vistiplau: no podrà haver-hi presència d'autors ni de productes no valencians ni tampoc textos redactats amb la morfologia oriental del català, i això ni tan sols en els textos traduïts. És a dir que, mitjançant una resolució, el Govern del PP instaura la censura prèvia del material docent, tant lingüísticament com de contingut per tal de preservar els estudiants valencians d'estudiar res que no siga «genuïnament valencià».

De fet, aquesta censura sobre els materials escolars ha fet que moltes editorials canviessen els seus llibres de text per adaptar-se a aquestes normes i evitar, així, els problemes de denegació d'autorització per part de la Conselleria de Cultura i Educació, que és qui dona el vistiplau perquè siguen usats com a material curricular en les escoles i els centres d'educació secundària i de batxillerat.

I perquè no diguessen que el PP aplicava polítiques diferents entre l'ensenyament obligatori i el superior, el Govern Valencià publicava el Decret 5/1997, de 28 de gener (DOGV núm. 2922, de 4 de febrer; correcció d'errades, amb una nova publicació íntegra, al DOGV núm. 3005, de 3 de juny), pel qual s'aproven els Estatuts de la Universitat Jaume I de Castelló de la Plana, però on desapareixia del text aprovat pel Claustre de la Universitat Jaume I el terme *llengua catalana* que s'hi havia utilitzat per referir-se a la llengua pròpia d'aquesta institució.

Així, el text de l'article 5.j dels Estatuts, tal com s'elevaren al Consell de la Generalitat Valenciana per ser aprovats, tenia la redacció següent: «És finalitat de la Universitat Jaume I potenciar el coneixement i l'ús de la llengua pròpia, valencià, segons l'Estatut d'Autonomia, acadèmicament llengua catalana, atenent a la seua consolidació i plena normalització en tota la comunitat universitària».

El Consell de la Generalitat, però, va suprimir la frase «valencià, segons l'Estatut d'Autonomia, acadèmicament llengua catalana» i la va substituir simplement per la paraula «valencià». L'empara jurídica per fer aquesta censura la basava en la manca de reconeixement de la unitat de la llengua catalana en l'Estatut valencià. Concretament, argumentaven en el preàmbul del Decret que «El Govern Valencià va estimar, d'acord amb el dictamen del Consell d'Estat i dins d'un estricte respecte a l'autonomia univer-

sitària, que si hi havia cap interpretació dels preceptes estatutaris que els feren aplicables dins la legalitat, no seria preceptiva la modificació d'aquests. Aquest criteri no és extensiu a diversos articles dels Estatuts que estan en contradicció amb el bloc de la legalitat vigent, i en aquests casos el Govern Valencià ha procedit a l'oportuna modificació del text».

El 21 d'abril d'aquest mateix any 1997, el Tribunal Constitucional dictava una sentència que, de forma indirecta, deixava en evidència l'actitud del Govern de la Generalitat. En aquesta sentència el Tribunal Constitucional resolva un conflicte promogut per un grup d'estudiants de l'ultradreta que havia impugnat un acord de la Junta de Govern de la Universitat de València i l'article 7 dels Estatuts, que era on tenia el suport aquest acord universitari. En aquest cas, l'alt tribunal sentenciava que «l'acord de la Junta de Govern de la Universitat de València que va ser impugnat per la via contenciosa administrativa i l'article 7 dels Estatuts de la Universitat on troba la cobertura, estableixen de manera concordant que la valenciana, llengua pròpia de la Comunitat Valenciana i, per això de la seua Universitat, podrà ser també anomenada *llengua catalana* en l'àmbit universitari, sense que això contradiga l'Estatut d'Autonomia ni la llei de les Corts Valencianes esmentada al principi [Llei d'ús i ensenyament del valencià]».

Amb aquesta Sentència, de claredat meridiana, semblava que, si més no en l'àmbit universitari, es tancaríen tots els problemes respecte de la llengua. Com tindrem ocasió de veure més endavant tampoc no ha estat així, ja que el Consell Valencià, amb motiu de la nova elaboració dels estatuts universitaris que imposava la Llei orgànica d'universitats (LOU), ha tornat a suprimir dels textos estatutaris de la Universitat Jaume I de Castelló de la Plana i de la d'Alacant qualsevol referència a «acadèmicament llengua catalana». Aquesta vegada, a més, s'ha afegit també a la censura ideològica el terme *País Valencià*.

Reacció directa d'aquesta Sentència del Tribunal Constitucional va ser que només una setmana després, el 29 d'abril de 1997, les Corts Valencianes aprovaven amb els vots del PP i d'UV una resolució en la qual s'afirmava que «L'idioma valencià és l'idioma de tots els valencians, diferent i diferenciat de les altres llengües de l'Estat espanyol sense cap ambigüitat, matís o assimilació amb altres llengües emparades en criteris acadèmics, científics o qualsevol altres aliens a la legalitat vigent». Es pretenia, doncs, amb aquesta resolució, contrarestar els efectes que la Sentència podria tenir no sols en l'àmbit acadèmic i científic sinó també en tota la normativa valenciana.

Però, sens dubte, la conseqüència més important de l'esmentada Sentència del Tribunal Constitucional va ser la decisió personal de l'ales-

hores president de la Generalitat Valenciana, Eduardo Zaplana, de contrarestar-la mitjançant una llei *ad hoc*. Per a això, va ordir tot un muntatge on implicava no sols les Corts Valencianes, sinó també l'òrgan consultiu i assessor de la Generalitat Valenciana en matèria cultural: el Consell Valencià de Cultura. És així que el 17 de setembre de 1997, les Corts Valencianes aprovaren una resolució que encarregava al Consell Valencià de Cultura (cvc) l'elaboració d'un dictamen «sobre qüestions lingüístiques», el qual s'havia de basar «tant en fonaments científics com històrics». Al seu torn, el cvc va convidar nombroses institucions i associacions perquè li presentessin informes sobre aquesta qüestió. Des d'aquest moment, però, ja es va veure com aniria tot el procés, perquè el cvc posava al mateix nivell l'informe que poguessen fer les universitats valencianes que, per exemple, el Comitè de l'Idioma Valencià o l'Asociación por la Defensa de los Intereses Alicantinos, entitats aquestes darreres que, juntament amb altres de la mateixa solvència científica, havien estat convidades a emetre el seu veredict «sobre les qüestions lingüístiques».

Mentre es negociava el dictamen del cvc, la Generalitat Valenciana va signar el desembre de 1997 diversos convenis amb associacions privades de caràcter secessionista i anticatalanista com ara Lo Rat Penat, la Reial Acadèmia de Cultura Valenciana i l'Associació d'Escriptors en Llengua Valenciana, per fomentar la seua participació en fires i certàmens, la constitució de premis literaris i, el que era més greu, per al desplegament de sistemes audiovisuals i informàtics per a l'ensenyament del valencià com a llengua diferent de la catalana i també per a la creació de correctors ortogràfics informàtics. En total, 30 milions de pessetes, diners que, per descomptat, no han estat mai justificats amb la realització de cap d'aquests projectes.

Per aquestes mateixes dates, les Corts Valencianes, mitjançant una Proposició no de llei, demanaven al Ministeri d'Educació i Cultura la deshomologació entre els títols universitaris de filologia catalana, d'una banda, i els antics títols de filologia secció hispànica (valenciana) i de filosofia i lletres, divisió filologia (filologia valenciana), de l'altra. El motiu no era cap altre que des de 1994 l'únic títol que expedeixen les universitats de tot l'Estat espanyol és el de filologia catalana i, per això, el PP i UV demanaven la diferenciació de llengües i, consegüentment, també la dels títols acadèmics.

I ahora, en les conselleries, els correctors lingüístics rebien instruccions de no usar determinats mots que van estar prohibits, com ara *mitjançant*, *amb*, *així*, etc. De la mateixa manera, quan el text del dictamen del cvc va passar a les Corts Valencianes per ser inclòs en el preàmbul de la Llei de l'AVL, es van modificar expressions i se substituïren paraules per altres de sinònimes, per tal d'adequar-les al nou règim lingüístic.

Finalment, el dictamen del cvc va veure la llum el juliol de 1998, fruit de les negociacions d'Eduardo Zaplana i Joan Romero —aleshores secretari general del PSPV-PSOE— i no com a conseqüència d'un debat seriós, rigorós i científic del tema. La premsa recollia a diari que, paral·lelament a les discussions que es feien al si del cvc, hi havia una negociació política, duta a terme personalment per Zaplana, per tal que el dictamen que el cvc emetés fos favorable al seu objectiu polític. Val a dir que ni políticament ni culturalment no li va resultar gaire difícil. Tant els seus interlocutors del PSPV-PSOE —primer Joan Romero i després Joan Ignasi Pla—, com el cvc, integrat per membres nomenats pels partits polítics, van caure de ple en la trampa que implicava l'elaboració d'aquest informe.

Com a exemple de la científicitat i la rigorositat del dictamen només cal veure la definició que fan de la «nostra llengua pròpia, la qual comparteix la condició d'idioma oficial amb el castellà»:

«El valencià, idioma històric i propi de la Comunitat Valenciana, forma part del sistema lingüístic que els corresponents estatuts d'autonomia dels territoris hispànics de l'antiga Corona d'Aragó reconeixen com a llengua pròpia.»

Però l'element més rellevant del dictamen va ser la recomanació de crear un organisme de caràcter tècnic exclusiu per al valencià («ens de referència» hi diu), una acadèmia de la llengua. És així que el 16 setembre de 1998 i basant-se en l'esmentat dictamen i recollint-ne tot l'esperit, les Corts Valencianes aprovaven la Llei 7/1998, de creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (DOGV núm. 3334, de 21 de setembre). Amb aquesta Llei, deien els seus promotors i especialment el senyor Zaplana, s'havia d'arribar a la pau lingüística necessària i d'aquesta manera se superaria el falsament anomenat *conflicte lingüístic*. Així, els mateixos instigadors del conflicte —la dreta encapçalada pel PP i UV i part del PSOE—, traspassaven els problemes sociolingüístics del català a qüestions de normativa lingüística ja superades fa quasi un segle (al País Valencià amb una total acceptació des de les Normes de Castelló de 1932) i amagaven el vertader conflicte lingüístic: l'ús normal del català en qualsevol àmbit al País Valencià.

A més, amb l'escenificació de la creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), Zaplana i el PP han mantingut i han instigat el conflicte quan els ha convingut per presentar-se després de cara a l'opinió pública com els pacificadors de la societat valenciana.

Però el més important de la publicació d'aquesta Llei són els objectius i les conseqüències jurídiques que es pretenen: la consolidació legal del secessionisme lingüístic. Així, la Llei de l'AVL parla obertament d'«idioma va-

lencià», trencant l'ambigüitat que fins ara existia amb «valencià». Es reforça més encara la interpretació nominalista, atesa la manca de referència a la denominació «llengua catalana» o «català» (preàmbul). Amb aquesta definició es pretén contrarestar l'efecte que va tenir la Sentència del Tribunal Constitucional sobre els Estatuts de la Universitat de València, que abans hem comentat, la qual permetia la doble denominació català/valencià.

En segon lloc, la Llei atorga a la nova acadèmia la competència de determinar i elaborar la normativa lingüística d'aquest «idioma valencià», fins ara atribuïda legalment a l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), la qual cosa no sols obre la porta a l'existència de dues normatives per al català sinó que, a més, dóna origen a un evident conflicte de normes (articles 3 i 7a).

I, en tercer lloc, la Llei preveu que les seues decisions tindran eficàcia *erga omnes*, és a dir, les institucions de la Generalitat Valenciana, els poders públics, les administracions públiques, el sistema educatiu i els mitjans de comunicació, com també les entitats, els organismes i les empreses de titularitat o finançament públics (article 5). Les decisions de l'AVL, doncs, seran imperatives per a tots els usos públics.

Amb aquesta Llei s'aconsegueix, a més a més, establir una conflictivitat amb les normes jurídiques existents (Reial decret 3118/1986, de 26 de novembre, pel qual atorga el reconeixement oficial a l'IEC, Ordre de 29 de novembre de 1995 del Ministeri d'Educació, sobre homologacions de titulacions acadèmiques a tot l'Estat, etc.), de manera que sense derogar-les (perquè el Govern valencià ni les Corts no poden, ja que són normes estatals) es cree una situació legal nova per a una llengua diferent de totes les altres de l'Estat: el valencià.

I de la mateixa manera que s'introdueix la conflictivitat jurídica, també es pretén de fer-ho amb les normes lingüístiques. Com hem dit, l'AVL té competència per determinar la normativa lingüística oficial del valencià i, per tant, tot ignorant les normes centenàries de l'IEC, les aprovades pels valencians el 1932 i les emprades per tothom en l'ensenyament de tots els nivells, els mitjans de comunicació, l'Administració, les editorials i les publicacions i els usuaris en general, pot dictar les seues pròpies, com ja ha començat a fer mitjançant les resolucions 10/2002 i 12/2002 de la Presidència de l'AVL.

A més, la llei atribueix a l'AVL la funció de policia de la normativa lingüística quan li encomana la funció «d'informar sobre l'adequació a la normativa lingüística dels textos produïts per les institucions públiques o que requerisquen aprovació oficial» (article 7e). Per tant, podem trobar-nos que no es valide un llibre per a l'ensenyament si no se segueixen aquestes normes, o amb la denegació d'una subvenció o una ajuda, o fent un exa-

men en la Junta Qualificadora de Coneixements del Valencià o en una oposició o en la presentació d'un recurs davant l'Administració de justícia i que no siguen admesos per considerar que no estan escrits en llengua oficial si no se segueix la normativa d'aquesta Acadèmia.

Finalment, és pretén deixar d'una manera ben clara que l'única autoritat sobre el valencià és aquesta Acadèmia. Així, s'estableix que l'AVL podrà tenir «relacions horitzontals» amb les diverses entitats normatives de les altres llengües de l'Estat (article 9.2), cosa que implica la consolidació d'una institució diferent, amb una llengua diferent de totes les altres de l'Estat, però sobretot una acadèmia diferent de l'IEC i una llengua diferent de la catalana.

Poc després de la publicació de la Llei de l'AVL, el Govern valencià dictava el Decret 48/1999, de 5 d'abril, pel qual es regulen els objectius i els continguts dels ensenyaments de valencià a les escoles oficials d'idiomes del País Valencià. El Consell, per tal d'impedir la denominació de *català* prevista per la norma estatal per a l'ensenyament a les escoles oficials d'idiomes, decideix no aplicar el Reial decret 47/1992, de 24 de gener (BOE núm. 31, de 5 de febrer), del Ministeri d'Educació i Ciència pel qual s'estableixen els ensenyaments de les llengües espanyoles —entre les quals hi ha el català— i, per tant, les titulacions corresponents. D'aquesta manera, al País Valencià s'ensenyava *valencià* a les escoles oficials d'idiomes, sense que aquesta denominació haja estat prevista en la norma estatal que imperativament regula els ensenyaments de les escoles d'idiomes. En conseqüència, les titulacions expedides no gaudeixen del contingut ni de les requestes exigides, ja que no estan previstes per la norma imperativa. En aquest mateix sentit, pel desembre de 2003, i com tindrem ocasió de comentar més endavant, tant el govern de l'Estat com el de la Generalitat Valenciana van anunciar la intenció de canviar aquest Reial decret i de separar les titulacions de valencià i català en aquestes escoles.

Continuant en la línia encetada contra les universitats i les seues normes, i especialment contra la Universitat de València, el Govern valencià publicava el Decret 48/2000, de 17 d'abril (DOGV núm. 3734, de 19 d'abril), pel qual s'aprova parcialment la modificació dels Estatuts de la Universitat de València. El Decret, però, rebutjava l'aprovació d'un article que feia referència a la possibilitat d'establir «avaluacions del coneixement de les llengües que són oficials en la Universitat de València».

La primera redacció de l'article 167.4 establia que «qui obtinga una plaça [de personal docent i investigador] haurà de sotmetre's a les avaluacions del coneixement de les llengües oficials en la Universitat de València». El Consell opinava respecte d'aquest article que «es vulnera el sistema

d'accés a la funció pública docent universitària regulat en la LRU [Llei de reforma universitària], creant al seu torn una evident inseguretats jurídica al quedar indeterminades les conseqüències de la no superació de les proves». La Universitat de València aleshores, seguint les recomanacions del Consell Jurídic Consultiu de la Generalitat Valenciana va donar una nova redacció a aquest article, que va quedar així: «qui obtinga una plaça [de personal docent i investigador], se sotmetrà, quan pertoque, a les avaluacions del coneixement de les llengües que són oficials en la Universitat de València».

Aquesta nova redacció va rebre el vistiplau final del Consell Jurídic Consultiu, però el Govern valencià va entendre que «si no es recorre a l'hermètica, el concepte queda imprecís [...] i no és descartable que l'esperit que inspira dit acord fonamente en el seu dia d'altres que suposen actes de subjecció individual il·legals i/o inconstitucionals per una indeguda interpretació del paràgraf reiterat», per la qual cosa no acceptava tampoc el precepte modificat.

A més, la Universitat de València havia recorregut contra el Decret davant el Tribunal Superior de Justícia perquè sostenia que la reforma dels seus Estatuts havia estat aprovada per silenci administratiu, entenent que, com que no hi havia hagut resolució expressa dins el termini de tres mesos des de l'entrada en el registre de la proposta de modificació, havia operat l'efecte estimatori del silenci. I així ho va entendre també el Tribunal Superior de Justícia valencià, el qual va donar la raó a la Universitat i va ordenar la publicació del precepte en el DOGV, cosa que es va fer després que la Universitat de València demanés l'execució de la sentència per dues vegades.

El següent pas normatiu del Consell valencià, amb connivència amb el Govern de l'Estat, per tal continuar en la política cap al secessionisme lingüístic va ser la signatura del Conveni de col·laboració entre l'Administració general de l'Estat i la Generalitat Valenciana per a la publicació de les lleis en «llengua valenciana» (Resolució de 21 de desembre de 2000, DOGV núm. 3913, de 9 de gener de 2001, de la Subsecretaria del Secretariat del Govern i Relacions amb les Corts de la Presidència de la Generalitat). Per tal de donar cobertura legal a aquest despropòsit es pren com a base habilitadora el Reial decret 489/1997, de 14 d'abril (BOE núm. 92, de 17 d'abril), pel qual s'estableix que les disposicions generals amb forma de llei, reial decret llei i reial decret legislatiu, una vegada sancionades i publicades en castellà en el BOE, també podran publicar-se en les altres llengües oficials de les diferents comunitats autònomes. I atès que en el Reial decret no es fa cap referència a quines són aquestes altres llengües oficials, emparant-

se en el criteri nominalista respecte de la llengua que apareix en l'Estatut d'autonomia, se signà aquest conveni perquè el BOE, a més de publicar les llei en català, ho fes també en «valencià».

En la mateixa línia del conveni signat amb l'Administració de l'Estat s'insereix l'Ordre de 23 de febrer de 2001 (DOGV núm. 3966, de 26 de març) per la qual es convoquen ajudes econòmiques destinades a les associacions cíviques sense finalitat lucrativa per a la realització d'activitats de promoció de l'ús del valencià. En aquesta convocatòria la Generalitat Valenciana exigia com a obligació que els possibles beneficiaris «hauran de respectar, en referència a la denominació de l'idioma i territori valencià, allò establert en la Constitució espanyola i l'Estatut d'autonomia de la Comunitat Valenciana». Aquesta obligació tenia com a únic objectiu el d'impedir l'accés a la subvenció a qualsevol entitat que utilitzés, per referir-se a la llengua pròpia, el terme *català* o *llengua catalana* i respecte al territori, la denominació *País Valencià*, cosa que deixava fora, per exemple, la subvenció d'entitats tan importants com Acció Cultural del País Valencià o la Federació Escola Valenciana. A més a més, la imposició d'aquestes obligacions ha anat repetint-se any rere any en les convocatòries següents i s'ha estès, bé de dret, bé de fet, a tota la resta de convocatòries d'ajuts, subvencions i permisos de la Generalitat Valenciana.

Però, sens dubte, el fet més important d'aquest any 2001 va ser la constitució definitiva de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Recordem, com ja hem tingut ocasió de comentar, que la Llei de creació de l'AVL es va aprovar el 16 de setembre de 1998 i que, segons la disposició transitòria primera, «en el termini màxim d'un mes des de l'entrada en vigor de la present Llei, les Corts Valencianes elegiran els primers vint-i-un acadèmics, dels quals, almenys dos tercers parts seran experts en valencià amb una acreditada competència científica i acadèmica, segons criteris d'avaluació objectiva, i la resta seran destacades personalitats de les lletres o de l'ensenyament amb una competència lingüística o una producció reconeguda en el camp del valencià». Els 21 acadèmics no s'havien pogut nomenar perquè durant aquests quasi tres anys el PP i el PSOE no havien arribat a cap pacte sobre els membres que havien d'integrar l'Acadèmia esmentada.

Finalment, el 14 de juny de 2001, a les 21.30 hores compareixien al Palau de la Generalitat Eduardo Zaplana i Joan Ignasi Pla (secretari general del PSPV-PSOE) per anunciar l'acord de constitució de l'AVL. La negociació de tres anys havia estat dura i difícil, però sempre controlada per Eduardo Zaplana i utilitzada públicament sempre que li havia interessat distraure l'atenció pública per motius de crisi o problemes interns de partit o de govern. En la darrera etapa de la negociació es va acordar de configurar se-

paradament tres llistes: una formada per 10 acadèmics designats pel PSPV-PSOE, una altra per 6 membres nomenats pel PP —incloent-hi la quota obertament secessionista— i una tercera, la constituïda per 5 candidats populars, consensuats amb el PSPV-PSOE. Hi va haver molts obstacles, entre aquests la voluntat de Zaplana d'incloure persones directament vinculades al PP, i sobretot Manuel Tarancón, aleshores conseller d'Educació, com a president de l'ens. Però també hi va haver problemes respecte de la llista del PSPV-PSOE. D'una banda, l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (IIFV) no va arribar a cap acord fins a les 17 hores del mateix dia 14 de juny, immers en una discussió interna gens clara a hores d'ara sobre noms, nombre de membres per designar, pressions i interessos, de tal manera que el PSPV-PSOE va trencar l'acord inicial que tenia amb aquest Institut pel qual tots els acadèmics que el PSPV-PSOE havia de proposar serien membres de l'IIFV, i va incloure en la seua proposta membres de l'esmentat Institut juntament amb d'altres d'externs a aquest organisme i militants del seu partit. D'una altra banda, el PP patia també les reticències del sector secessionista, abanderat per Xavier Casp (degà de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana) i per María Consuelo Reyna (aleshores directora del diari *Las Provincias*).

L'acord final de composició de l'AVL incloïa 6 membres de la secessionista Real Acadèmia de Cultura Valenciana, tots ells a proposta del PP; 5 membres consensuats entre el PP i el PSPV-PSOE, entre els quals 4 alts càrrecs de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència (governada pel PP) i un historiador. I finalment, dels 10 proposats pel PSPV-PSOE, n'hi havia 6 de l'IIFV, 3 militants del PSPV-PSOE (dos dels quals excàrrecs d'aquest partit) i la presidenta de l'Associació d'Editors del País Valencià.

Com es pot veure, la composició de l'AVL no respecta la Llei ni el sentit del seu article 10 ni tampoc el de la disposició transitòria primera que hem reproduït suara. Del resultat, doncs, es desprèn clarament que l'Acadèmia és un organisme polític i no científic. A més, l'elecció de la presidenta, del vicepresident i del secretari, també es van pactar entre Zaplana i Pla, malgrat que la Llei atribueix al Ple la competència per fer-ho. Així, en va resultar presidenta una militant del PP que ni és «experta en valencià» ni tampoc té «producció reconeguda en el camp del valencià»; el secretari, un alt càrrec de l'Administració popular; i el vicepresident, un destacat militant i exmembre de l'Executiva del PSPV-PSOE.

La conclusió, doncs, és que la designació dels membres de l'AVL va ser fruit d'un acord polític i que es va basar fonamentalment en l'adscripció partidista. Per això, excepte en casos comptats, ningú no gaudeix de cap tipus de producció en català. Com a anècdota, cal dir que una de les prime-

res propostes de la presidenta al Ple va ser la de contractar un assessor lingüístic. La proposta va ser desestimada pel Ple per por al ridícul: d'acord amb el seu nomenament, la presidenta és «experta en valencià» i no necessita cap assessor en matèria lingüística.

Una vegada constituïda, l'AVL va començar a desplegar el seu paper. Així, el 25 de març de 2002, el Ple de l'AVL acordava aprovar el referent normatiu oficial del valencià (Resolució 10/2002, de 4 d'abril; DOGV núm. 4229, de 16 d'abril, de la Presidència de l'AVL). El text d'aquest acord estableix que, segons l'article 3 de la Llei de l'AVL, aquesta «té per funció determinar i elaborar, en el seu cas, la normativa lingüística de l'idioma valencià» i que, d'acord amb aquestes atribucions, «l'Acadèmia ha començat a elaborar una Gramàtica valenciana i un Diccionari valencià que, una vegada acabats i aprovats pel ple de la institució, seran els principals referents normatius oficials de l'idioma».

Així, «segons estos criteris, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, sense perjuí d'altres acords que puga adoptar progressivament, a fi de prioritzar i recuperar solucions lingüístiques genuïnes», com ara les paraules *arrancar, redó, cartó, servici, verdader, juí*, o les característiques morfològiques i sintàctiques dels demostratius simples (*este*), les formes verbals incoatives en *-ix (patix)* o els participis en *-it (establit)*, les reconeix com a oficials i els dona la benedicció perquè siguen usades com a mots *genuïnament valencians*.

Aquest text va ser assumit plenament pel Govern valencià mitjançant l'Acord de 23 d'abril de 2002 (DOGV núm. 4237, de 26 d'abril). I amb l'argument que «per a garantir el principi de seguretat jurídica, és que tota l'Administració Pública es regisca per una mateixa normativa ortogràfica i gramatical del valencià», el Govern Valencià acordà «adoptar i fer pròpies com a oficials les solucions lingüístiques aprovades per l'AVL».

Per continuar amb la fixació de «genuïtats», el 31 de maig de 2002, mitjançant la Resolució 12/2002 (DOGV núm. 4277, de 24 de juny), es publicà l'acord de l'AVL, adoptat en reunió plenària de 20 de maig de 2002, en què es refon i complementa l'acord de 25 de març de 2002, pel qual s'aprova el referent normatiu del valencià i s'emet dictamen sobre la consulta formulada pel conseller de Cultura i Educació per a l'aplicació de la Resolució 10/2002, de 4 d'abril. Aquest acord amplia els continguts de l'anterior i recull una llista més àmplia del «repertori lingüístic genuí valencià».

En la Resolució 12/2002, l'AVL acorda «ratificar que, amb caràcter general mentres [*sic*] no s'aproven la Gramàtica i el Diccionari o altres texts prescriptius de la institució, el referent normatiu oficial del valencià, a tots els efectes, és el conjunt de criteris ortogràfics, gramaticals i lèxics usats en

els texts i documents oficials de la conselleria de la Generalitat Valenciana responsable de l'aplicació del desplegament de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià des de l'aprovació d'esta llei (1983) fins a la data de 25 de març de 2002. En este sentit, es declaren oficials els continguts del programa informàtic SALT 2.0 Traductor i Corrector de Valencià de la Generalitat Valenciana, a excepció de tots els elements lingüístics marcats explícitament com a vulgarismes, estrangerismes i col·loquialismes». I igual com en la Resolució anterior, l'AVL es marca com a objectiu de l'acord «prioritzar i recuperar solucions lingüístiques genuïnes» i, per tant, les «reconeix com a oficials».

Fet i fet, el treball de l'AVL consisteix a definir les preteses formes genuïnes valencianes, cosa que en la pràctica ha significat, d'una banda, la cerca de les formes lingüístiques més separades del català estàndard per tal de construir el «vertader» idioma valencià; i de l'altra, i una vegada aprovades aquestes formes valencianes, la prohibició d'ús al si de l'Administració de les corresponents formes «catalanes». Prova d'això, per exemple, és que tots els *serveis* de l'Administració valenciana han passat a ser *servicis*, o que els demostratius només es poden emprar en la forma simple (*este*) i no amb la reforçada i estàndard (*aquest*). Aquesta és, doncs, la trista, encara que ben pagada, feina que du a terme l'Acadèmia.

I per si de cas algú es pensava que amb la constitució de l'AVL i la posada en marxa dels seu treballs canviaria el tarannà del Govern del PP i deixaria en mans dels “experts” les qüestions referents a la llengua, alhora que aprovava els acords d'aquesta acadèmia sobre els referents normatius, aquest mateix Govern publicava dos decrets en matèria d'ensenyament: el Decret 39/2002, de 5 de març (DOGV núm. 4206, de 8 de març, del Govern valencià, que modifica el Decret 47/1992, de 30 de març, del Govern valencià, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria i el Decret 50/2002, de 26 de març (DOGV núm. 4222, de 5 d'abril), que modifica el Decret 174/1994, de 29 d'agost, del Govern valencià, pel qual s'estableix el currículum del batxillerat al País Valencià.

Fins en aquest moment, els estudis de literatura catalana en el batxillerat i en l'educació secundària obligatòria (tant del BUP com de la LOGSE), sempre havien rebut el títol inexacte de «literatura valenciana». Ara bé, el contingut de l'assignatura havia estat correcte i complet i s'havien estudiat amb normalitat als centres d'ensenyament mitjà del País Valencià els autors més importants de la literatura catalana, amb total independència del seu lloc de naixement o residència.

Amb la publicació d'aquests dos decrets, a partir d'ara, queden fora del currículum de l'educació secundària obligatòria i del batxillerat tots els au-

tors que no hagen nascut dins dels límits geogràfics de l'actual comunitat autònoma valenciana. Aquest despropòsit, malgrat que ha estat denunciat tant pels sindicats de l'ensenyament com pels mateixos ensenyants i tot el món de la cultura i de la ciència, no ha merescut la més mínima consideració de retirada per part de l'Administració valenciana.

Un pas esperançador dins de tot aquest marc legal i social de disbarats va ser l'aprovació del Decret 62/2002, de 25 d'abril (DOGV núm. 4240, de 2 de maig), del Govern valencià, pel qual es regula l'acreditació dels coneixements lingüístics per a l'accés i provisió de llocs en la funció pública docent no universitària, l'anomenat *requisit lingüístic*.

Per primera vegada, la Generalitat Valenciana establia la necessitat de conèixer la llengua pròpia per accedir a la funció pública docent i que aquest coneixement tingués la categoria de requisit i no sols de mèrit. Tanmateix, però, el Decret estava buit de contingut i deixava en mans de la Conselleria de Cultura i Educació la concreció final, el nivell d'exigència per a cada lloc de treball i fins i tot els procediments pels quals es duria a terme l'acreditació objectiva del requisit lingüístic. A més, les previsions d'exigència no s'estenien tampoc als concursos estatals de trasllats de funcionaris docents.

Va ser per mitjà de les dues ordres de 8 maig de 2002 (DOGV núm. 4226, de 10 de maig), de la Conselleria de Cultura i Educació, que convocaven els concursos oposició per a l'ingrés en la funció pública docent no universitària que es va regular el procés per a l'acreditació dels coneixements lingüístics. Així, en les bases d'aquestes ordres s'establia que «queden exempts de la prova de coneixement dels dos idiomes oficials de la Comunitat Valenciana els aspirants que acrediten estar en possessió d'algun dels títols, certificats o diplomes relacionats en l'annex VII [en la primera Ordre] i X [en la segona Ordre]».

Però seguint en la línia habitual del Govern Valencià, en aquesta relació de títols, certificats i diplomes per tal d'acreditar el coneixement de valencià, n'hi havia prou d'haver cursat una assignatura de valencià durant el batxillerat, però s'hi havia exclòs deliberadament de la relació l'únic títol acadèmic existent, el de llicenciat en filologia catalana, i s'havia encapçalat la llista amb un títol de llicenciat en filologia valenciana que no existeix ni ha existit mai. Amb això, van quedar exclosos del procés selectiu els llicenciats en filologia catalana que no van voler passar l'examen de llengua, atès que formalment no tenien acreditat el coneixement del *valencià*.

Aquestes ordres van ser objecte d'impugnacions per part del Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament del País Valencià —Intersindical Valenciana (STEPV-IV)—, per les Universitats de València i d'Alacant —aquestes

dues conjuntament— i també per Acció Cultural del País Valencià (ACPV). La Conselleria de Cultura i Educació, en la línia habitual, el 2003 (ordres de 23 d'abril, DOGV núm. 4491, de 2 de maig), va tornar a publicar les mateixes ordres referents a l'accés a la funció pública docent no universitària i no en va modificar per a res els annexos esmentats.

En el moment de tancar aquest article el Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana ha dictat sentència respecte de dos del tres recursos interposats, el d'ACPV i el de les dues universitats, els quals ha acceptat. Aquest Tribunal, en dues sentències pràcticament idèntiques, la núm. 330/2004, de 4 de març, i la núm. 393/2004, de 25 de març, considera que la titulació de llicenciatura de filologia catalana constitueix titulació suficient per eximir de la realització de la prova de valencià i per això «escau fer un pronunciament declaratiu encaminat a impedir, per ser contrària a dret, tota interpretació de les bases a què s'ha fet referència, que condueca al resultat de considerar que els aspirants en possessió de la titulació de llicenciatura en Filologia Catalana, estiguen obligats a sotmetre's a la prova obligatòria i eliminatòria de valencià ja que aquests resten exempts de l'esmentada prova, en les mateixes condicions que els que estiguen en possessió de les titulacions, certificats o diplomes que s'enumeren en els annexos VII i X de les respectives convocatòries» (fonament jurídic quart).

A més, seguint els mateixos arguments que la Sentència núm. 75/1997 del Tribunal Constitucional —abans esmentada—, el Tribunal Superior avala la doble denominació de *valencià* i *atalà* per al nom de la llengua del País Valencià: «oficialment “valenciana” en el seu Estatut d'Autonomia, i en l'àmbit acadèmic “catalana”» (fonament jurídic tercer).

L'argumentació de la Sentència és impecable en tots dos punts. D'una banda, reconeix la titulació de filologia catalana —com no podia ser de cap altra manera— per tal d'acreditar el coneixement de valencià i, de l'altra, recull quasi amb literalitat els arguments i l'expressió del Tribunal Constitucional respecte del nom de la llengua. Malgrat això, el conseller de Cultura, Educació i Esports, Esteban González Pons, ha anunciat a la premsa que, si és possible, recorrerà contra la Sentència, perquè no en comparteix els arguments.

De moment i malgrat que la lògica jurídica hauria aconsellat que tots tres recursos s'haguessen acumulat, el Tribunal no ho ha fet i encara queda per resoldre l'interposat per l'STEPV-IV. No obstant això, i atesa la contundència de les dues sentències ja dictades i la identitat de la fonamentació jurídica, tot apunta que el Tribunal resoldrà en el mateix sentit que aquestes dues que ara hem comentat.

La següent disposició normativa important torna a afectar de ple l'Acadèmia. Es tracta del Decret 158/2002, de 17 de setembre (DOGV núm. 4339, de 19 de setembre), del Govern valencià, pel qual s'aprova el Reglament de l'AVL. Aquest reglament desenvolupa diversos aspectes de la Llei de creació de l'AVL, com ara les funcions i les competències, la composició, els requisits dels acadèmics, el règim d'incompatibilitats, els òrgans de govern i el seu règim de funcionament, el sistema de presa de decisions, etc.

D'aquest reglament cal destacar per la seua transcendència alguns apartats de l'article 2 que diu que «Són competències de l'AVL: a) Determinar la normativa oficial del valencià en tots els seus aspectes; [...] c) Emetre i difondre informes o dictàmens i realitzar els estudis sobre la normativa i l'onomàstica oficial valenciana [...], i f) Informar sobre l'adequació a la normativa lingüística de l'AVL els textos produïts per les institucions públiques o que requereixen l'aprovació oficial, així com de la producció audiovisual de la Comunitat Valenciana».

I també cal parar esment en l'article 3, que preveu que «Les decisions de caràcter normatiu de l'AVL, en l'exercici de les seues funcions, hauran de ser observades per totes les institucions de la Generalitat, pels poders públics, per la resta d'administracions públiques, pel sistema educatiu i pels mitjans de comunicació, les entitats, els organismes i les empreses de titularitat pública o que compten amb finançament públic».

Comptat i debatut, el Decret pretén deixar ben clar que l'Acadèmia Valenciana de la Llengua és l'única entitat que al País Valencià pot dictaminar sobre el valencià, determinar-ne la normativa oficial i que a més aquesta ha de ser d'obligat compliment per tot l'àmbit públic. L'objectiu doncs, és fàcil de resumir: una única comunitat autònoma, la valenciana; una única llengua, la valenciana; una única acadèmia, la valenciana.

Per continuar aquesta política, la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística va dictar diverses resolucions (de 29 d'agost, de 30 d'agost, de 2 de setembre i de 3 de setembre de 2002), en les quals s'aprovaven projectes editorials en valencià i s'autoritzava l'ús dels materials curriculars corresponents als centres docents públics i privats del País Valencià. En els annexos d'aquestes resolucions s'indicava a totes les editorials que havien de «respectar la prioritització i recuperació de les solucions lingüístiques genuïnes expressades en l'Acord de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua adoptat en la reunió plenària de 25 de març de 2002 (Resolució 10/2002), refós i completat per Acord de 20 de maig de 2002 (Resolució 12/2002)». És a dir, es continua la política de *recomanacions* a les editorials per tal que elles mateixes s'apliquen l'autocensura a l'hora de redactar els materials curriculars.

En aquest mateix sentit que comentem, el Ple de l'AVL va aprovar el 9 de desembre de 2002 les «Orientacions i suggeriments per a l'elaboració de materials curriculars escrits en valencià, en relació als acords normatius de l'AVL de 25 de març de 2002 i 20 de maig de 2002». Aquest document ha estat públicament criticat des de diversos sectors, entre els quals professors del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València o del Departament de Didàctica de la Llengua de la Universitat Jaume I de Castelló de la Plana, pels sindicats, pels ensenyants i pels pedagogs, perquè el text era ple de faltes de sintaxi, de lèxic i fins i tot d'ortografia. I perquè, a més, les preteses orientacions manta vegada resultaven francament il·legibles o estaven farcides de disbarats amagats entre una grandiloqüència vestida de pedagogia. Així, per exemple, en el document s'observen complements directes introduïts per la preposició *a*; hi apareix repetidament el terme *genuïtat* [sic] i no el correcte *genuïnitat* o fins i tot es tracten «les característiques *psicofisiològiques* de l'alumnat» en comptes de «les característiques *psicofísiques*», entre moltes altres inexactituds i incorreccions, per dir-ho d'una manera suau. Tot plegat, un document que, com hem comentat més amunt, continua marcant la línia del secessionisme lingüístic sota l'empara d'«orientacions i suggeriments».

Amb això s'acaba l'any 2002 i es dona pas al 2003, any d'eleccions al Parlament valencià. Així, el darrer diumenge de maig tenen lloc les eleccions, les quals tornen a donar la majoria absoluta al PP. La novetat és que el president de la Generalitat ja no serà Eduardo Zaplana (que va ser ministre de Treball i Afers Socials), sinó Francisco Camps. I que, a més, Unió Valenciana (UV) no ha aconseguit representació parlamentària. En principi, doncs, un canvi que alguns pronosticaven com a positiu per a la llengua.

La primera decepció, però, no es va fer esperar. Així, el 12 de juny de 2003, en la jura de càrrecs dels diputats valencians, Julio de España (PP), es va estrenar com a president de les Corts Valencianes negant el dret a llegir en valencià el jurament del diputat d'Esquerra Unida, Joan Ribó, tal com aquest ho havia sol·licitat. L'argument que el senyor De España va donar per no fer-ho va ser que el castellà també és llengua oficial del País Valencià.

Amb el nou govern del PP, es produeix un canvi en el nom i en les atribucions de l'òrgan que s'ha d'encarregar de la política lingüística de la Generalitat Valenciana: ara serà la Direcció General de Política Lingüística i Patrimoni Cultural Valencià, encara que seguirà enquadrada, això sí, dins de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports, dirigida per Esteban González Pons.

És aquest conseller qui, l'1 d'octubre de 2003, reuneix la Comissió Interdepartamental del Valencià, integrada pels subsecretaris de totes les

conselleries, la qual aprova els «Criteris d'ús del valencià en l'àmbit administratiu de la Generalitat Valenciana», o el que s'ha conegut popularment com el Decàleg d'Ares del Maestrat, ja que va ser en aquesta localitat i amb un bon dinar on es van elaborar els esmentats criteris. Aquest decàleg, que mai no s'ha transformat en cap norma imperativa, establia uns mínims molt elementals respecte de l'ús del valencià en l'Administració, i malgrat això va ser objecte de dures crítiques de molts càrrecs del mateix PP (entre els quals, l'alcalde d'Alacant, l'alcaldesa de Requena o el president de la Diputació de València).

Per veure quina era la profunditat d'alguns d'aquests criteris, podem ressaltar, per exemple, que «les comunicacions internes de les conselleries es redactaran en valencià», cosa que no s'ha fet en absolut, entre d'altres coses perquè tampoc no s'hi obliga; o «que en les intervencions dels consellers, secretaris [...] el valencià serà la llengua d'ús sempre que estos tinguen un domini suficient del valencià», que és com no dir res, perquè en cap cas no hi ha ordre imperativa; o que «els fullets informatius, les pàgines web i les revistes, es faran principalment en valencià», cosa en la qual és ben fàcil de comprovar que almenys en tres conselleries (Sanitat, Agricultura i Pesca, i Benestar Social) el web no té ni tan sols una versió en català.

Aquests criteris, que pretesament havien de contribuir, segons el conseller, «a fomentar l'ús del valencià entre la societat amb l'exemple diari de l'Administració» i així «dignificar el valencià», han estat seguits, just dos mesos després, de l'anunci del Ministeri d'Educació d'un decret llei pel qual el *valencià* s'inclouria com a llengua d'ensenyament a les escoles oficials d'idiomes de tot l'Estat, juntament amb el *català*, el *gallec* o l'*euscar*. Aquest projecte de decret llei, que va ser objecte de rebuig per part de tota la comunitat científica, els ensenyants implicats, les associacions culturals i els sindicats, va ser defensat entusiastament tant pel director general d'Ensenyament, com pel conseller de Cultura, Educació i Esports, i també pel president de la Generalitat Valenciana, Francisco Camps, o la mateixa ministra d'Educació, Pilar del Castillo.

Afortunadament, aquest decret llei, tot i el seu anunci, no s'ha publicat. Ara, esperem que el nou govern del PSOE a l'Estat, sortit de les eleccions del 14 de març de 2004, abandone aquest projecte i que, si més no, deixe les coses en aquest tema tal com estaven.

El que tampoc no ha acabat encara és la censura als estatuts de les universitats valencianes. Ja hem comentat més amunt que el Govern valencià no va permetre en primera instància la publicació en el DOGV dels Estatuts que la Universitat Jaume I de Castelló de la Plana havia aprovat a la darreria de 1996 i que es publicaren al començament de 1997. En aquell mo-

ment, recordem-ho, el Consell havia suprimit la frase «valencià, segons l'Estatut d'Autonomia, acadèmicament llengua catalana» i la va substituir simplement per la paraula «valencià».

Doncs bé, amb motiu de la nova elaboració dels estatuts universitaris que imposava la Llei orgànica d'universitats (LOU), el Consell ha tornat a suprimir dels textos estatutaris de la Universitat Jaume I de Castelló de la Plana (Decret 252/2003, de 19 de desembre, del Consell de la Generalitat Valenciana) la referència a «acadèmicament llengua catalana» i, a més, hi ha afegit també la censura ideològica del terme *País Valencià*, malgrat que aquest apareix en l'Estatut d'autonomia.

Aquest fet, que de per si ja és greu, per la manca de rigor científic, acadèmic o lingüístic, encara és més greu si tenim en compte que sobre aquest tema concret el Tribunal Constitucional ja s'ha pronunciat de manera molt clara i contundent en la Sentència de 21 d'abril de 1997 (i ara també en el mateix sentit, el Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana en les sentències núm. 330/2004, de 4 de març, i núm. 393/2004, de 25 de març). Com ja hem transcrit més amunt, l'alt tribunal hi afirmava que la «llengua pròpia de la Comunitat Valenciana i, per això de la seua Universitat, podrà ser també anomenada *llengua catalana* en l'àmbit universitari, sense que això contradiga l'Estatut d'Autonomia ni la llei de les Corts Valencianes esmentada al principi [Llei d'ús i ensenyament del valencià]». Aquestes objeccions de la Generalitat Valenciana no tenen, doncs, cap suport jurídic ni de jurisprudència. Ans al contrari, vulnerar la llei i incomplir les sentències són, si més no, un greu atemptat contra els principis més elementals de democràcia i justícia. Per no parlar de la possible existència d'un delictes de prevaricació.

I pel que fa als estatuts de les universitats d'Alacant i de València, que encara no estan publicats oficialment en el DOGV, el Consell hi ha formulat les mateixes alegacions respecte del nom de la llengua i del país que hem comentat de la Universitat Jaume I (mitjançant Acord del Consell de 27 de gener de 2004, respecte de la Universitat d'Alacant, i Acord del Consell de 2 d'abril de 2004, per a la de València).

A més a més, en el cas dels estatuts de la Universitat de València, el Govern Valencià ha fet alegacions contra l'article que estableix que la relació de llocs de treball del personal d'administració i serveis ha d'establir el nivell lingüístic exigible en cada plaça. Així, el Consell ha considerat que «l'obligació del coneixement lingüístic de la llengua pròpia només pot establir-se mitjançant norma amb rang de llei, i sempre que el coneixement estiga justificat per a fer realitat el dret que tenen els ciutadans a expressar-se en la llengua cooficial que trien». El que no han aclarit, ni en aquestes

allegacions ni en cap altra declaració, és si la Generalitat Valenciana, que ells dirigeixen, està disposada a fer realitat el dret dels ciutadans a expressar-se en la llengua pròpia. De tot el que hem ressenyat ací, malauradament, es dedueix que no. De la legislació i dels fets, tampoc.

CONCLUSIONS

De l'anàlisi feta sobre la política lingüística del Govern del PP al País Valencià en dues legislatures i gairebé el primer any de la tercera (període 1995-2003), no podem sinó extraure conclusions negatives. A mode de resum, hem aplegat en quatre tipus d'apartats les diferents actuacions del Consell pel que fa a la llengua pròpia:

1. *El nom de la llengua.* Aquest ha estat un dels aspectes més combatuts, tant des de l'àmbit legal com del social. Hem referit ací la censura del nom de català en els estatuts de les universitats, en les subvencions a les associacions, en el nom de les assignatures i dels materials curriculars tant de l'ensenyament primari com del secundari o del batxillerat o també en el no reconeixement del títol de filologia catalana per tal d'acreditar els coneixements de valencià en les oposicions als cossos docents no universitaris.

2. *Revitalització del secessionisme lingüístic: creació del valencià com a llengua diferent.* El Govern valencià ha dedicat grans esforços per fixar legalment la separació entre *valencià* i *català*. La primera mesura que va prendre, recordem-ho, va ser la deshomologació dels certificats administratius de llengua entre les administracions valenciana, catalana i balear. A això anaven encaminades també la Resolució de les Corts Valencianes aprovada amb motiu de la publicació de la stc de 21 d'abril de 1997, o la Proposició no de llei que demanava la deshomologació dels títols acadèmics de filologia catalana. I a això han anat encaminades també les subvencions milionàries a entitats com la Real Acadèmia de Cultura Valenciana o Lo Rat Penat. En el mateix sentit actua la supressió dels autors *no valencians* dels currículums de secundària i batxillerat.

3. *Creació de l'òrgan referent del valencià: l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.* Aquest ha estat sens dubte un dels grans triomfs del PP, i molt especialment del seu president, Eduardo Zaplana. Per primera vegada, al País Valencià hi ha un organisme encarregat de definir l'*idioma valencià*, el qual, a més, gaudeix de la prerrogativa de determinar-ne la normativa, d'emetre els informes i dictàmens corresponents a aquesta llengua i de donar els vistiplau sobre l'adequació normativa dels textos produïts per les insti-

tucions públiques. Un organisme, a més, nomenat, controlat i dirigit des del poder polític i ungit per ser l'única autoritat, tant legal com lingüística, sobre el valencià.

4. *Conflicte permanent amb el món acadèmic i de l'ensenyament.* Aquest conflicte és especialment virulent en el cas de les universitats. Els exemples referits dels Estatuts en són un bon exemple. Però sens dubte també ho són el no reconeixement de la titulació de filologia catalana per acreditar el coneixement de valencià en les oposicions als cossos docents no universitaris o la no-autorització de llibres de text que no respecten les normes lingüístiques del «valencià genuí» o que continguen autors «no valencians».

Per tot açò, si bé no ens atreviríem a dir que totes aquestes actuacions són fruit d'una política perfectament planificada, sí que podem afirmar, vist tot el que hem explicat, que cap dels fets no són casuals, sinó més aviat fruit de la definició d'uns objectius polítics clarament fixats que han marcat i marquen la política lingüística del PP. Una política lingüística definida per dos eixos bàsics: d'una banda, la instigació i el manteniment constant del conflicte en tot allò referent a la llengua per desencoratjar-ne o impedir-ne l'ús. I, de l'altra, fer del *valencià* una llengua diferent i diferenciada del *català* quan l'ús no es pot desencoratjar o impedir.

—abstract / resumen—

THE LANGUAGE POLICY OF THE
POPULAR PARTY IN VALENCIA: AN
ANALYSIS OF THE LEGISLATION FROM
1995 TO 2003

Alfons ESTEVE I GÓMEZ

In May, 1995, the Popular Party (PP) won the local elections in Valencia; it has been governing Valencia ever since. One of the principal lines of action by various governments that have succeeded each other during this period has been the continuous attack on the autochthonous language of Valencia;

LA POLÍTICA LINGÜÍSTICA DEL PP
EN EL PAÍS VALENCIANO: ANÁLISIS
DE LA LEGISLACIÓN DE 1995 A 2003

Alfons ESTEVE I GÓMEZ

En mayo de 1995 el Partido Popular (PP) ganaba las elecciones autonómicas en el País Valenciano y desde aquel momento y hasta la actualidad es el partido que gobierna. Una de las principales líneas de acción de los diferentes gobiernos que se han ido sucediendo, ha sido la del ataque continuo a la lengua propia del País Valenciano, es decir, la

i.e., Catalan. Basically, the actions have manifested themselves on two fronts: on the one hand, the government has attempted to define Valencian as a separate and distinct entity from Catalan in legal matters; on the other, it has agitated and consistently kept alive the language conflict at the heart of Valencian society. It has done this by commission and omission, and it has acted in the political arena as well as in social, cultural, or academic contexts. In this article, we propose to review these actions, with a special focus on legislation. To do so, we have tried to adhere to the chronological order of developments. This approach allows one to deduce that none of these circumstances is a coincidence; rather, each is the fruit of some clearly defined political objectives.

It is in this manner that we could sum up the PP language policy in four main sections. One section we would define as the relentless and frenzied attack on the name of the language, from social and legal quarters both. Thus, the Valencian Administration has censured and prohibited without the least hesitancy the use or reference to Catalan or the Catalan language in all types of statutes, schoolbooks, certificates and degrees, etc. Its actions against university degrees in Catalan Language and Literature have been especially serious.

Another key point has been the revitalization of language secessionism. The PP Government has devoted great efforts to legally separating Valencian and Catalan. Such was the purpose of the first measure it undertook upon taking power in the *Generalitat Valenciana* (Autonomous Government of

lengua catalana. Estas acciones se han puesto de manifiesto básicamente en dos frentes: por una parte, con el intento de fijar el valenciano como lengua diferente y diferenciada del catalán en el ámbito legal; y por otra, agitando y manteniendo vivo en todo momento el conflicto lingüístico en el seno de la sociedad valenciana, tanto a través de acciones, como de omisiones, y tanto en el ámbito político, como en el social, cultural o académico. El repaso de estas acciones, especialmente centradas en la legislación, constituye el tema central de este artículo. Para ello, hemos seguido, básicamente, el orden cronológico de lo sucedido, del que es fácil deducir que ninguno de los hechos es casual sino más bien fruto de la definición de unos objetivos políticos claramente determinados.

De este modo, se podría resumir la política lingüística del PP en cuatro grandes bloques. En un primer bloque se situaría el ataque permanente y furibundo al nombre de la lengua, tanto desde el ámbito legal como del social. Así, el Gobierno valenciano ha censurado y prohibido sin contemplaciones el uso o referencia a catalán o lengua catalana en todo tipo de normas legales, libros escolares, certificados y titulaciones, etc. Especialmente graves han sido las actuaciones en contra de la titulación universitaria en filología catalana.

Otro de los puntos clave lo ha constituido la revitalización del secesionismo lingüístico. El Gobierno del PP ha dedicado grandes esfuerzos a intentar fijar legalmente la separación entre *valenciano* y *catalán*. Este fue el objetivo de la primera de las acciones emprendidas inmediatamente después de la toma

Valencia): the repeal of the section of the order that recognized Valencian administrative certificates as equivalent to those issued by the *Generalitat de Catalunya* (the Autonomous Government of Catalonia) and those of the *Govern Balear* (the Government of the Balears).

The creation of the *Acadèmia Valenciana de la Llengua* (Academy of the Valencian Language), or AVL, a body charged, according to the text of the law that established it, with defining the *Valencian language* and determining the standards that govern its use, must be viewed from this same perspective. Inevitably, the members of this body have been named, controlled and directed from the political sphere, so much so that many members of the Academy are or have been active members of the PP and the PSOE, the two political parties who struck the deal on the Academy.

Finally we would mention the ongoing conflict between the academic world and the teaching profession, focused especially on language standards and curricular and bibliographic materials. This conflict is the consequence of everything we have mentioned earlier.

In a word, then, a policy of constant conflict in everything having to do with the language in order to discourage or prevent its use and at the same time, when such discouragement or prevention is impossible, to make Valencian a separate and distinct language from Catalan.

de posesión: la derogación del apartado de la Orden que homologaba los certificados administrativos valencianos con los expedidos por la Generalidad de Cataluña y los del Gobierno balear.

En esta misma línea se debe entender la creación de la Academia Valenciana de la Lengua (AVL), órgano encargado, según la ley que la crea, de definir el *idioma valenciano* y determinar su normativa. Este órgano, como cabía esperar, ha sido nombrado, controlado y dirigido desde el poder político, de manera tal que un gran número de académicos son o han sido miembros en activo del PP y del PSOE, los dos partidos políticos que pactaron la mencionada Academia.

Por último, producto y consecuencia de todo lo comentado, cabe destacar el permanente conflicto con el mundo académico y de la enseñanza, especialmente centrado en el ámbito normativo y en el del material curricular y bibliográfico. Una política, en resumen, de conflicto constante en todo lo referido a la lengua para desalentar su uso o para impedirlo, intentando al mismo tiempo convertir el valenciano en una lengua diferente y diferenciada del catalán, cuando el uso de una lengua no se puede ni desalentar ni impedir.